

De heer Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35 bus 90
1030 BRUSSEL

contactpersoon
Gunter Naets
gnaets@serv.be

ons kenmerk
SARWGG_20180831_Sociale zekerheid Marokko_ADV_DEF

Brussel
31 augustus 2018

Advies over het Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014

Geachte heer minister

U vroeg op 17 juli 2018 de SAR WGG om advies over het Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014.

De SAR WGG besliste in consensus om geen advies te verlenen over dit voorontwerp van decreet.

Met vriendelijke groet

Jan De Maeseneer
voorzitter

Gunter Naets
Secretaris

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 64.255/1
van 4 oktober 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap
'houdende instemming met de overeenkomst betreffende de
sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk
Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014'

Op 12 september 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap 'houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 2 oktober 2018. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Chantal BAMPS, staatsraden, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Wendy DEPESTER, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 4 oktober 2018.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het voorontwerp van decreet strekt ertoe instemming te verlenen met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 1964 (hierna: de Overeenkomst - artikel 2, 1°, van het voorontwerp).

De Overeenkomst treedt in de plaats van het Algemeen Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend op 24 juni 1968.

Artikel 2, 2°, van het voorontwerp strekt ertoe instemming te verlenen met de krachtens artikel 11 van de Overeenkomst toegestane afwijkingen van de artikelen 7 tot 10 van die overeenkomst.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

3.1. Krachtens artikel 11 van de Overeenkomst kunnen de bevoegde autoriteiten, na gemeen overleg, in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden, voorzien in afwijkingen van de artikelen 7 tot 10 ervan. Een dergelijke mogelijkheid tot afwijking komt neer op een wijziging van de in deze overeenkomst vervatte regels.

Het Vlaams Parlement dient ook in te stemmen met toekomstige wijzigingen aan een overeenkomst.² Weliswaar is het niet uitgesloten dat deze instemming vooraf wordt gegeven,³ maar zulk een voorafgaande instemming is, om in overeenstemming te zijn met artikel 167, § 3, van de Grondwet, slechts aanvaardbaar voor zover het Vlaams Parlement weet binnen welke grenzen ze wordt verleend.⁴

---

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² J. VELAERS, *De Grondwet en de Raad van State, afdeling Wetgeving*, Antwerpen, Maklu, 1999, 549-550.

³ Cass. 19 maart 1981, *Arr. Cass.* 1980-81, 808 en *JT* 1982, 565, met noot J. VERHOEVEN; Cass. 2 mei 2002, nr. RC 02521-1 (Rolnr.C.99.0518.N).

⁴ Zie o.m. adv.RvS 26.355/9 van 2 juli 1997 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 maart 1999 'houdende instemming met het Memorandum van Overeenkomst over de Ontwikkelingssamenwerking tussen het Koninkrijk België en de Republiek Zuid-Afrika, ondertekend te Brussel op 16 maart 1995' (*Parl.St.* Senaat 1998-99, nr. 1-1168/1, (13) 14), en andere adviezen vermeld door J. MASQUELIN, *Le droit des traités dans l'ordre juridique et dans la pratique diplomatique belges*, Brussel, Bruylant, 1980, 214-215 en 276-277, en door J. VELAERS, *De Grondwet*

In casu wordt in artikel 11 van de Overeenkomst aangegeven van welke artikelen van deze overeenkomst kan worden afgeweken en wordt bepaald dat die afwijkingen in het belang van bepaalde verzekerden of categorieën van verzekerden dienen te zijn. Aldus kan worden aangenomen dat de grenzen van de wijzigingsmogelijkheid voldoende zijn aangegeven.

Artikel 2, 2°, van het voorontwerp van decreet kan dan ook geacht worden in overeenstemming te zijn met voornoemd artikel 167, § 3, van de Grondwet.

3.2. Teneinde de parlementaire controle te versterken, kan aan het voorontwerp van decreet nog een bepaling worden toegevoegd waarin wordt voorzien dat de Vlaamse Regering verplicht is om elke voorgenomen wijziging, althans van normatieve aard, van de artikelen 7 tot 10 van de Overeenkomst, aan het Vlaams Parlement mede te delen.⁵⁻⁶

4. Het gegeven dat met een wijziging voorafgaand werd ingestemd door het Vlaams Parlement houdt geen afwijking in van de verplichting die voortvloeit uit artikel 190 van de Grondwet en uit artikel 8 van de wet van 31 mei 1961 ‘betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen’ om die wijziging in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken opdat ze uitwerking zou hebben in het interne recht.

Artikel 190 van de Grondwet bepaalt dat alleen de wetgever bevoegd is om de vorm te bepalen waarin de wetten en verordeningen moeten worden bekendgemaakt opdat ze verbindend worden. Volgens het Hof van Cassatie geldt die grondwetsbepaling naar analogie voor internationale akten. Het Hof heeft immers geoordeeld dat verdragen niet aan particulieren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal zijn bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.⁷

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

---

en de Raad van State, afdeling wetgeving, Antwerpen, Maklu, 1999, 550-551. Raadpl. ook J. VERHOEVEN, noot bij Cass. 19 maart 1981, *JT* 1982, 566.

⁵ Indien het Vlaams Parlement haar afkeuring voor een dergelijke voorgenomen wijziging zou laten blijken, zal de Vlaamse Regering verplicht zijn die wijziging geen doorgang te laten vinden.

⁶ *Cfr.* adv.RvS 59.260/VR van 30 mei 2016 over een voorontwerp van ordonnantie ‘houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, gedaan te Brussel op 18 februari 2014’, adv.RvS 60.196/1 van 10 november 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 20 februari 2017 ‘zur Zustimmung zu dem Abkommen über soziale Sicherheit zwischen dem Königreich Belgien und dem Königreich Marokko, geschehen zu Brüssel am 18. Februar 2014’, adv.RvS 60.260/1 van 14 november 2016 over een voorontwerp van wet ‘houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, gedaan te Brussel op 18 februari 2014’ en adv.RvS 61.222/2 van 24 april 2017 over een voorontwerp van decreet van het Waalse Gewest ‘portant assentiment, pour ce qui concerne les matières dont l’exercice a été transféré par la Communauté française à la Région wallonne, à la Convention de sécurité sociale entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc, signée le 18 février 2014 à Bruxelles’.

⁷ Cass. 11 december 1953, *Pas.* 1954, I, 298; Cass. 19 maart 1981, *JT* 1982, 565-567, noot J. VERHOEVEN.

